

Ärende ANM 2015/2216 **handling** 31
Handläggare Linnea Sigeman

Folkhögskolan

Tillsyn avseende diskrimineringslagens repressalieförbud

Folkhögskolan har vidtagit disciplinära åtgärder mot en studerande i nära anslutning till att studenten gjort en anmälan till Diskrimineringsombudsmannen (DO). DO har utrett om utbildningsanordnaren brutit mot diskrimineringslagens förbud mot repressalier.

DO:s beslut

DO bedömer att den arbetsmetod som Folkhögskolan använt medfört en risk för överträdelse av repressalieförbudet i 2 kap. 19 § diskrimineringslagen (2008:567). DO avslutar ärendet.

Om ärendet

Bakgrund till DO:s beslut att inleda tillsyn

A.A. gjorde den [datum C] 2015 en anmälan till DO och uppgav bland annat att hon i samband med studier vid Folkhögskolan utsatts för diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning.

A.A. ingav därefter kompletterande handlingar i ärendet.

I Beslut om studiebefrielse, daterat [datum A], anges bland annat följande. Bakgrunden till beslutet är A.A.s upprepade vägran att komma till de möten som först lärare och utbildningsledning kallat till och därefter skolledning och rektor. Istället för att komma till de möten som skolan kallat till har A.A. lämnat in en anmälan till polisen och till DO. Diakonal utbildning är en professionsutbildning som i hög utsträckning bygger på tillit och samarbetsvilja. Denna tillit och samarbetsvilja är nu kraftigt åsidosatt.

I Beslut om varning, daterat [datum C], anges bland annat följande. A.A. har studiebefriats från sina studier vid den diakonala utbildningen på Folkhögskolan. Igår måndag den [datum B] var utbildningen på studiebesök och A.A. deltog trots att hon var studiebefriad. Idag tisdag den [datum C] kom A.A. på nytt till skolan. A.A. gick in i klassrum trots skolledningens och skyddsombudets direktiv. Skyddsombudet förklarade den ohållbara arbetssituationen för skolans personal att undervisa i en grupp där en person

anmäلت – oklart vem om det är hela skolan eller en särskild lärare – Folkhögskolan både till polis och till DO. När A.A. inte hörsammade uppmaningen att lämna klassrummet tvingades skyddsombudet B.B. att stänga undervisningen. Denna varning innebär att A.A. inte under pågående process har rätt att vara i skolans lokaler och uppmanas att återlämna nyckelbricka till skolans administration.

Den [datum D] 2015 beslutade Folkhögskolan att stänga av A.A. från studierna.

Utredningen i ärendet

DO har begärt att Folkhögskolan ska yttra sig i ärendet och redogöra för under vilka omständigheter studenter kan tilldelas disciplinära åtgärder samt redogöra för bakgrunden till de beslut som fattats rörande anmälaren.

Folkhögskolan har sammanfattningsvis svarat följande. I skolans riktlinjer finns anvisningar för under vilka omständigheter studenter kan tilldelas disciplinära åtgärder. Det kan gälla hög frånvaro eller överträdelse av skolans alkohol- och drogpolicy. Vidare anges i riktlinjerna att det kan röra stöld, hot/och eller handlingar som leder till fysisk skada på en annan person eller på skolans egendom, det kan röra sig om rasistiska, sexistiska eller andra kränkande handlingar, brott mot hyreskontrakt för internatboende eller frånvaro i så hög omfattning att den studerande inte kan anses vara studerande. Vid brott mot någon av dessa regler kan den studerande: varnas, stängs av eller avskiljas från studierna.

Händelseförloppet hade att göra med att den studerande, efter det att skolan på flera sätt försökt få kontakt med henne, polisanmälde lärare samt skickade en anmälan till DO. För att arbetet i gruppen skulle kunna fortsätta behövde det klaras ut vad anmälan gällde och vilka lärare som avsågs. Det fanns ingen möjlighet att byta ut lärarna som är specialiserade och de övriga studerande pendlar från hela Sverige, så det var orimligt ur deras perspektiv att ställa in undervisningen. Då återstod bara en möjlighet och det var att studiebefria den studerande under den tid utredning och/eller samtal genomfördes. Den studerande kom trots studiebefrielsen till utbildningen. När det trots alla ansträngningar från skolans sida inte gått att etablera en dialog, fanns ingen annan möjlighet för skolans ledning än att avskilja den studerande från utbildningen. På en folkhögskoleutbildning är det inte möjligt att vägra kommunicera med studiekamrater, lärare, kursledning och skolledning. Kommunikation utgör själva grundbulven på en folkhögskola. I detta fall handlar det dessutom om en utbildning av människor som förväntas arbeta för att upprätta god kommunikation och ingjuta förtroende hos andra.

Rättslig reglering på området

Enligt 2 kap. 5 § diskrimineringslagen får en utbildningsanordnare inte diskriminera någon studerande som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget.

Enligt 2 kap. 19 § diskrimineringslagen får den som påstås ha handlat i strid med bestämmelserna i bland annat 2 kap. 5 § samma lag inte utsätta en enskild person för repressalier på grund av att han eller hon anmält eller påtalat ett sådant handlande eller medverkat i en utredning enligt lagen.

DO:s bedömning

DO har granskat om Folkhögskolans agerande efter att det att A.A. gjort en anmälan till DO medfört en risk för överträdelse av diskrimineringslagens repressalieförbud.

Repressalieförbudet är ett självständigt förbud, vilket innebär att den som har gjort en anmälan om diskriminering skyddas även om det inte kan fastställas att diskriminering har ägt rum. Med repressalier avses ogynnsam behandling eller ogynnsamma följder (se förarbetena till diskrimineringslagen, prop. 2007/08:95 s. 307 f).

I de beslut om disciplinära åtgärder som A.A. fått av Folkhögskolan anges bland annat att hon gjort en anmälan till DO. I beslutet om studiebefrielse anges vidare att ”Diakonal utbildning är en professionsutbildning som i hög utsträckning bygger på tillit och samarbetsvilja. Denna tillit och samarbetsvilja är nu kraftigt åsidosatt.” I beslutet om varning anges bland annat att ”Skyddsombudet förklarade den ohållbara arbetsituationen för skolans personal att undervisa i en grupp där en person anmält – oklart vem om det är hela skolan eller en särskild lärare – Folkhögskolan både till polis och till DO.”

Mot bakgrund av hur Folkhögskolan formulerat besluten bedömer DO att det inte kan uteslutas att de disciplinära åtgärderna i vart fall haft ett samband med den anmälan som gjorts till DO.

Folkhögskolan har redogjort för under vilka omständigheter studenter kan tilldelas disciplinära åtgärder. I besluten om varning, studiebefrielse och slutligen avstängning som anmälaren fått av Folkhögskolan framgår inte tydligt att besluten är grundande på någon sådan omständighet.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer DO att den arbetsmetod som Folkhögskolan använt sig i av i samband med att anmälaren tilldelats disciplinära åtgärder medfört en risk för överträdelse av diskrimineringslagens förbud mot repressalier. DO avslutar ärendet.

Beslut i detta ärende har fattats av Rickard Appelberg efter förslag från Linnea Sigeman.

Detta beslut går inte att överklaga. De bedömningar som DO gör i beslut är inte juridiskt bindande och beslutet påverkar inte enskildas möjligheter att själva väcka talan om diskrimineringsersättning i tingsrätt.

Rickard Appelberg
Enhetschef, rättsenhet samhällsliv och utbildningsväsende

En kopia av beslutet skickas för kännedom till anmälaren A.A.